

AGRÁRMINISZTERIUM

Az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok kezelése, beleértve az állatjóléti szempontokat

Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos értekezéslet

Budapest

2023. február 8.

Dr. Nagy Gergő

AGRÁRMINISZTERIUM, TERMÉSZETMEGŐRZÉSI FŐOSZTÁLY

Háttér

Fő kedvezményezett

Időtartam: 3 év

Kezdés: 2019/10/07

Befejezés: 2022/10/06

Európai Bizottság

Teljes költségvetés:

499,897.95€

Projekt partnerek:

"A bemutatott információk és vélemények nem feltétlenül minden részletre kiterjedőek és nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság, az IUCN, az APHA, az Eurogroup for Animals, az EAZA, a Newcastle University vagy az EAR hivatalos véleményét."

1143/2014/EU rendelet

- Preambulum (25) „... folyamat során megóvják az állatokat az elkerülhető fájdalomtól, kintől és szenvedéstől, a lehetőségekhez mérten figyelembe véve az e téren meglévő legjobb gyakorlatot, ...”
- 19. cikk Kezelési intézkedések „... gondoskodnak arról, hogy abban az esetben, ha az intézkedések állatokra irányulnak, ne okozzanak elkerülhető fájdalmat, kint vagy szenvedést az állatoknak” (17. cikk: hasonló megfogalmazás)

Érintett gerinces fajok (22)

Emlősök:

- *Herpestes javanicus*, jávai mongúz
- *Callosciurus erythraeus*, csinos tarkamókus
- *Muntiacus reevesi*, kínai muntyákszarvas
- *Myocastor coypus*, nutria
- *Nasua nasua*, vörössorrú ormányosmedve
- *Nyctereutes procyonoides*, nyestkutya
- *Ondatra zibethicus*, pénzmapocok
- *Procyon lotor*, mosómedve
- *Sciurus carolinensis*, szürke mókus
- *Sciurus niger*, amerikai rókamókus
- *Tamias sibiricus*, szibériai csíkosmókus

Kételtűek és hüllők:

Lithobates catesbeianus, amerikai ökörbéka
Trachemys scripta, vörösfülű ékszerteknős

Madarak:

Acridotheres tristis, pásztormejnő
Alopochen aegyptiacus, nílusi lúd
Corvus splendens, indiai varjú
Oxyura jamaicensis, halcsontfarkú réce
Threskiornis aethiopicus, szent íbisz

Halak:

Lepomis gibbosus, naphal
Percottus glenii, amúrgéb
Plotosus lineatus, csíkos tengeriharcsa
Pseudorasbora parva, razbóra

Projekt felépítése

#1 KÉZIKÖNYV 1.0

Megvalósítható
intézkedések
meghatározása a 22
gerinces IAS
vonatkozásában

Intézkedések
értékelése

- Hatékonyság és költségek
- Humánusság
- Mellékhatások
- Esettanulmányok

Kézikönyv 1.0

#2 REGIONÁLIS KIIGAZÍTÁS

8 regionális workshop

Minden
régióban:

- Kézikönyv regionális viszonyokhoz igazítása
- Disszemináció és kommunikációs terv
- 5 jó gyakorlat

Kézikönyv 2.0

#3 ÖSSZEGZÉS – EU SZINT

Jó gyakorlatok közötti verseny

1 mind a 22
fajra

1 napos
konferencia

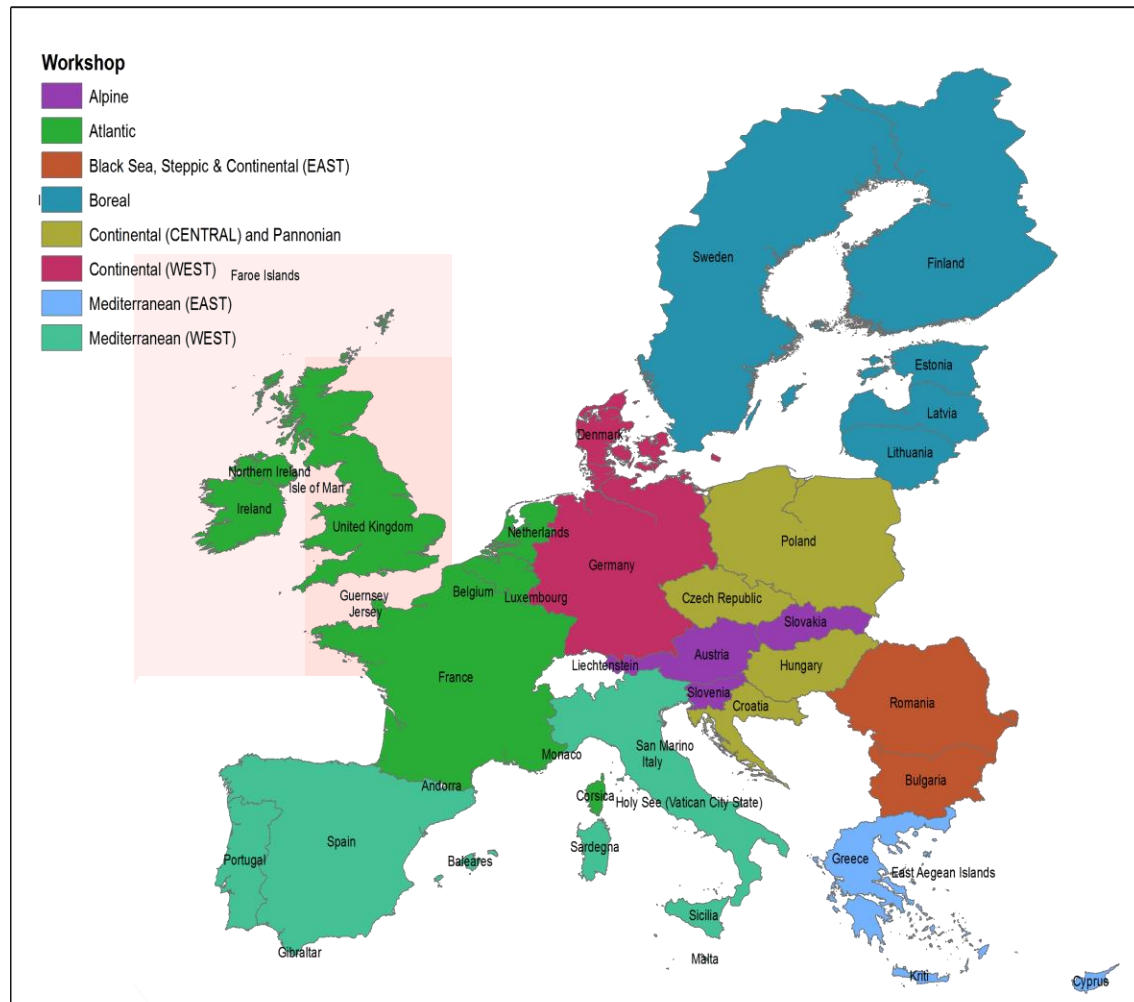

Kézikönyv végleges

8 régió biogeográfiai területek alapján

Intézkedések = 8 kategória

Biológiai
védekezé
s

Élőhely
átalakítás

Kézi
eltávolítá
s

Mérgezés
vagy
mérgező
anyagok

Lelövés

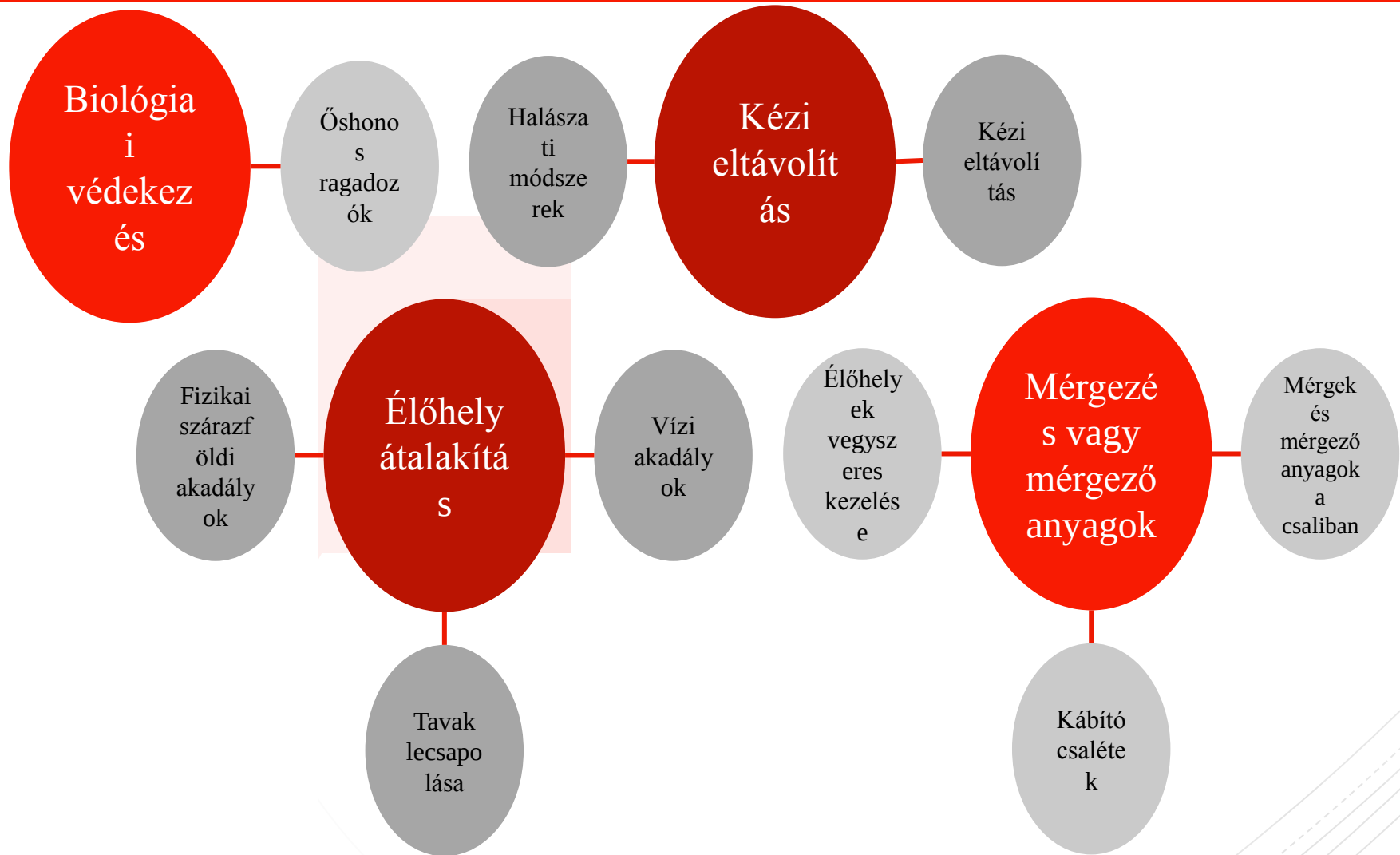
Csapdáz
ás

Egyéb

Elpusztítás/
Eltávolítás
megfogást
követően

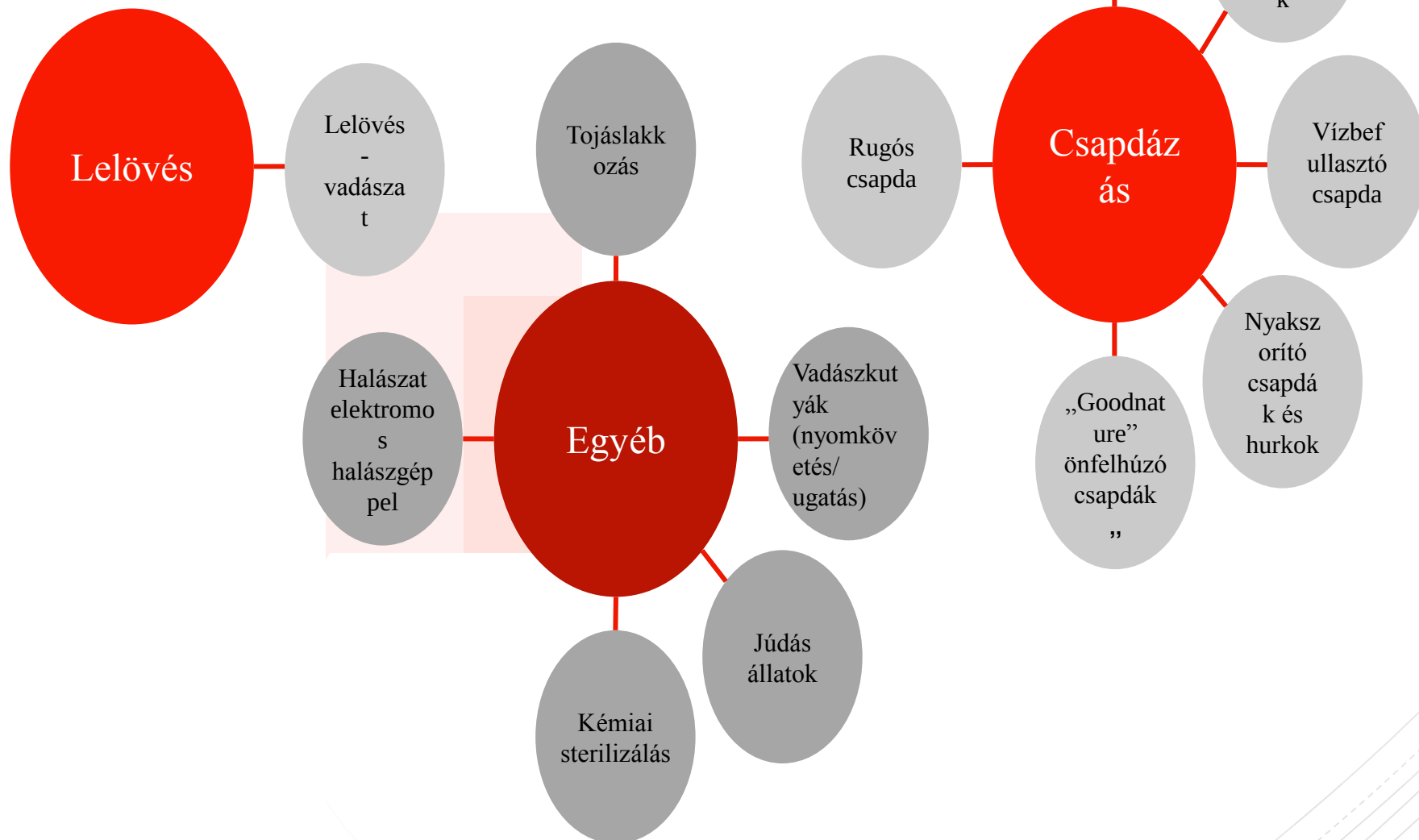

Összesen 32 intézkedés I.

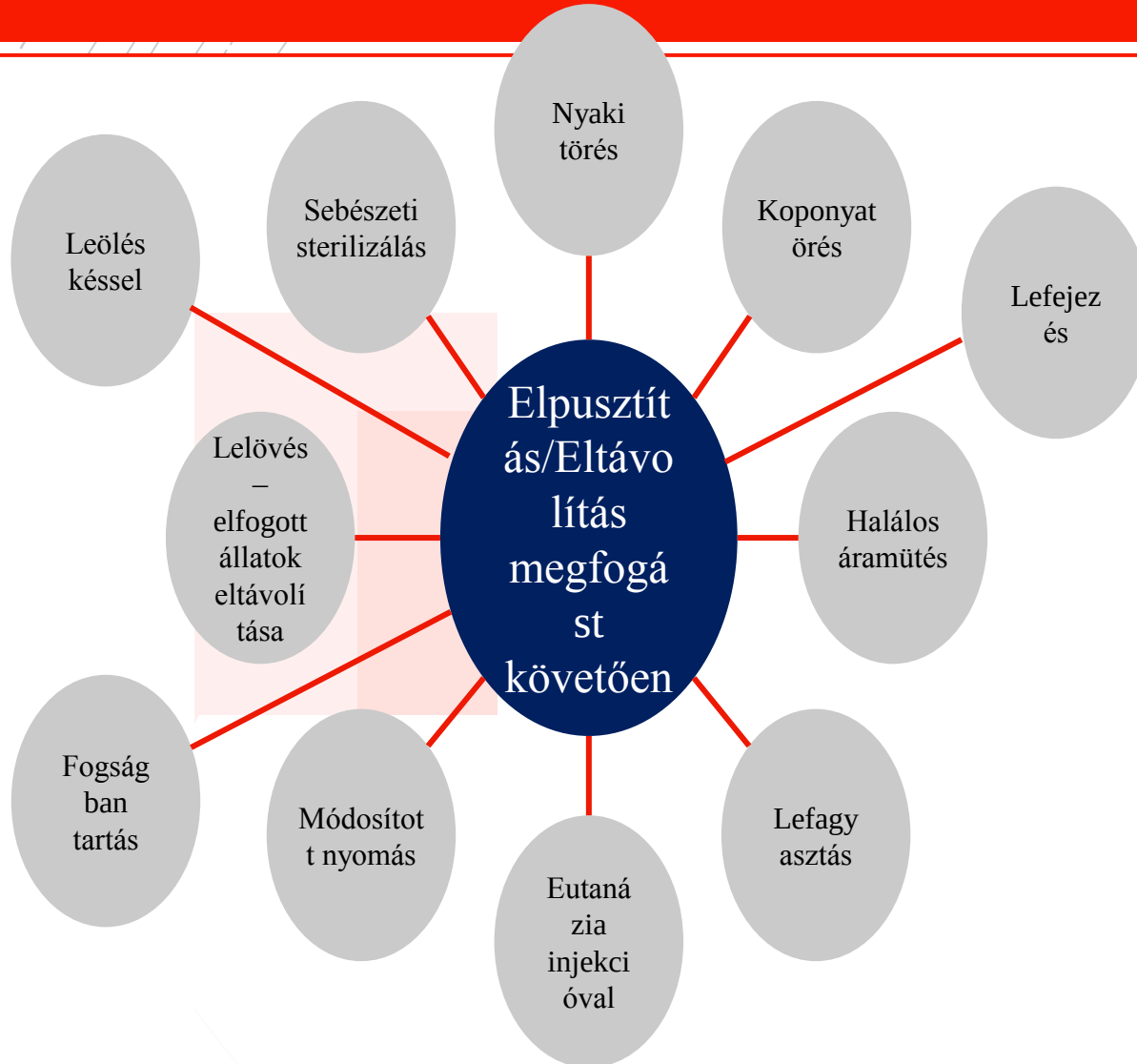

Összesen 32 intézkedés II.

Összesen 32 intézkedés III.

Intézkedések eszköztára (mátrix)

Mátrix a 32 intézkedésről a 22 gerinces IAS vonatkozásában.

Lehetőségek:

Elérhetőség = Elérhető,
Fejlesztés alatt, Potenciális*

Tárgy = Ismeretlen, Gyors
kiirtás, Kiirtás, Állomány-
szabályozás, Elszigetelés

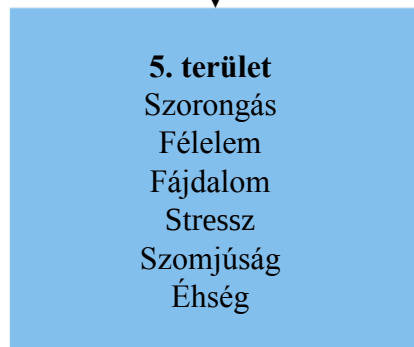
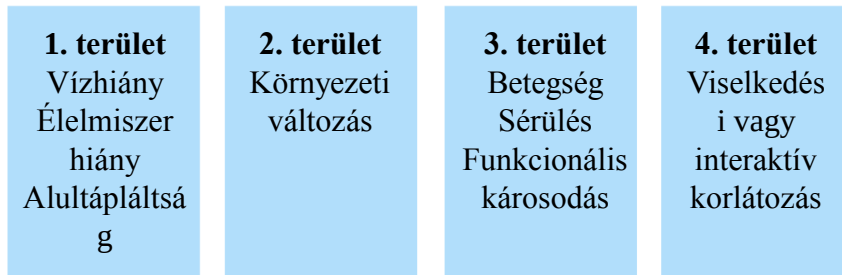
Intézkedés	Tárgy	<i>Kínai muntyákszarvas</i>	<i>Vörösrú ormányosmedve</i>
Lelövés - vadászat	Ismeretlen		
	Gyors kiirtás	Elérhető	Elérhető
	Kiirtás	Elérhető	Elérhető
	Állomány- szabályozás	Elérhető	
	Elszigetelés	Elérhető	
Rugós csapda	Ismeretlen		
	Gyors kiirtás		
	Kiirtás		Potenciális
	Állomány- szabályozás		Potenciális
	Elszigetelés		Potenciális

* Potenciális = Szakértői véleményen alapul, amennyiben a fajra még nem alkalmazták. Általában az intézkedés hasonló fajokra történő ismert alkalmazásán alapul.

Humánusság értékelése

Fizikai komponensek

Mentális komponensek

Összesített hatás a jólétre

Halálozás módja

Magyarországi helyzetkép a projekt keretében

1. Érintett 22 gerinces IAS státusza és hatása hazánkban

1. Species presence in Member States from the region

Table 1. Presence, status and impact of the 22 vertebrate IAS of Union concern for each Member State in the region.

Presence: P = present / NP = not present / ? = unsure / F = not yet present but may become so in the near future (through natural dispersal across borders)
Status (for Present only): W = established and widespread distribution / R = established restricted distribution or early stage invasion / O = not established but occasional records

Impact (for Present only): Y = evidence of impacts to biodiversity in the country / N = no impacts to biodiversity in the country / ? = unknown

Highest impact: + = species that are having the highest impact upon biodiversity in the country

References: citation numbers refer to citations directly under this table; PC = personal communication, EO = expert opinion

	<i>Acridotheres tristis</i>	<i>Alouatta palliata</i>	<i>Callosclorus erythraeus</i>	<i>Corvus splendens</i>	<i>Herpestes javanicus</i>	<i>Lepomis gibbosus</i>	<i>Lithobates catesbeianus</i>	<i>Muntiacus reevesi</i>	<i>Myocastor coypus</i>	<i>Nasua nasua</i>	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	<i>Ondatra zibethicus</i>	<i>Oryzomys latipes</i>	<i>Pterocarpus gmelii</i>	<i>Plotosus lineatus</i>	<i>Procyon lotor</i>	<i>Pseudorasbora parva</i>	<i>Sciurus carolinensis</i>	<i>Sciurus niger</i>	<i>Tamias sibiricus</i>	<i>Thrixionia aethiops</i>	<i>Trachemys scripta</i>
Hungary																						
Presence	NP	P	NP	NP	NP	P	NP	NP	P	NP	P	P	P	P	NP	P	P	NP	NP	NP	P	P
Status		O				W			R		W	W	O	W		W	W				O	R
Impact		Y				Y			Y		Y	Y	N	Y		Y	Y				N	Y
Highest impact						+						+		+			+					
References	15	PC	16	17	18	1, 2, 3	19	20	PC	21	4, 5	6, 7	PC	8, 9, 10, 11	22	5, 12	13	23	24	25	PC	14

2. Jogi környezet feltárása I.

2.1. Az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény, valamint annak végrehajtási rendeletei

- 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről;
- 3/2001. (II. 23.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól;
- 222/2007. (VIII. 29.) Korm. rendelet a cirkuszi menazséria létesítése és működtetése engedélyezésének, valamint fenntartásának részletes szabályairól;
- 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról;
- 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól.

2.2. Egyéb kapcsolódó jogszabályok

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről;
- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról; 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól;
- 2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről; 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról.

2. Jogi környezet feltárása II.

3. Jogszabályok alapján tiltott vagy korlátozott kezelési intézkedések

- 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról;
- 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól;
- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról, 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól;
- 2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről; 133/2013. (XII. 29.) VM rendelet a halgazdálkodás és a halvédelem egyes szabályainak megállapításáról.

3. Értékelő mátrix kitöltése mind a kezelések, mind a jogi kötőerők vonatkozásában

Category	Measure name	Objective	A. tritit	A. caespitica	C. erythraeus	C. splendens	H. javanicus	L. gibbosus	L. ornithogallus	M. nebul	M. capus	N. nasus	N. progenoides	O. zibethicus	O. foveolatus	R. glen1	R. lineatus	R. fuscus	R. pumilus	S. confusus	S. niger	T. tibialis	T. ornithogallus	T. sorgeri
Trapping	Spring traps	Un			P		A				A	P	A	A				A		A	P	P		
		RE			P						A							P		P	P	P		
		Er			P		P					P	P	A				P		P	P	P		
		CI			P		P					P	P	A				A		A	P	P		
		Ct			P		P					P	P	A				P		P	P	P		
	Cage traps	Un	A	A	P	P	P			A	A	P	A					A		A	A	A	P	A
		RE	A	A	P	A	A				A	A	A	A		A		A		A	A	A	P	P
		Er	A	A	A		A			A	A	A	A	A	A	A		A		A	A	A	P	A
		CI	A	A	A		A			A	A	A	A	A	A	A		A		A	A	A	P	A
		Ct	A	A	A		A			A	A	A	A	A	A	A		A		A	A	A	P	A
	Neck-hold traps, and snares	Un					P				P	P	P					P						
		RE												P										
		Er					P					P	P						A					
		CI					P					P	P						A					
		Ct					P					P	P						A					

Use of measure **restricted** in an EU Member State = * followed by MS country code

Use of measure **banned** in an EU Member State = # followed by MS country code

[illegible]

4. Kérdőívek körbeküldése, esettanulmányok feltöltése

5. Pannonian-Central Workshop 2021.05.12-13.

- Résztvevő országok: Csehország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország.
- Négy szekció: jogi környezet áttekintése; fajok és értékelő mátrix áttekintése; esettanulmányok megvitatása; kommunikáció és disszemináció.
- Magyar szakértők
  - Botlik Dávid (hatóság, Pest Megyei Kormányhivatal)
  - Gyenes Adrienn (agrár, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara)
  - Halpern Bálint (hüllős esettanulmány, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület)
  - Molnár Mariann (állatvédelem)
  - Nagy Gergő (IAS koordinátor, AM, Természetmegőrzési Főosztály)
  - Sós Endre (állatorvos, Fővárosi Állat- és Növénykert)
  - Sós-Koroknai Viktória (állatorvos, Fővárosi Állat- és Növénykert)
  - Tóth Balázs (halas esettanulmány, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság)

16 esettanulmány

- Magyarország: 9
- Lengyelország: 6
- Horvátország: 1

Három faj nem szerepelt a végrehajtási jegyzékeken

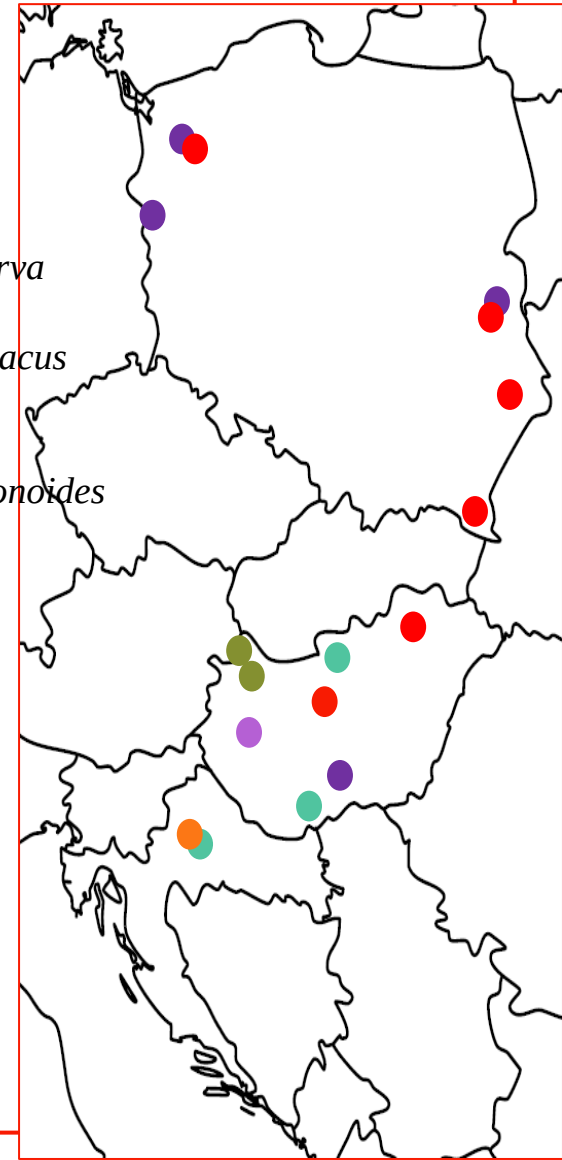
- *Ameiurus nebulosus* – Magyarország (1 eset)
- *Platalea leucorodia* – Magyarország (1 eset)
- *Neovison vison* – Lengyelország (3 eset)

Néhány esettanulmány több mint egy IAS-t érintett:

- *Lepomis gibbosus* & *Ameiurus nebulosus* (Magyarország)
- *Procyon lotor* & *Neovison vison*, *Nyctereutes procyonoides* (Lengyelország)
- *Lepomis gibbosus* & *Pseudorasbora parva* (Horvátország)

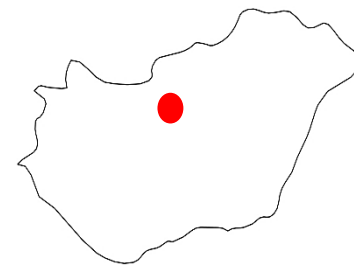
Faj

- *Lepomis gibbosus*
- *Pseudorasbora parva*
- *Trachemys scripta*
- *Alopochen aegyptiacus*
- *Myocastor coypus*
- *Procyon lotor*
- *Nyctereutes procyonoides*

Esettanulmány: ékszerteknős

- Target species: *Trachemys scripta*
- Objective: Eradication.
- Location: two lakes in Budapest – Feneketlen-tó (1.1 ha), Naplás-tó (16
- Management measures: Hand removal and Trapping (Live decoy traps), as well as Floating basking trap and Varsa trap.
- Method of dispatch: Keeping in captivity.
- Description of the measure: the floating basking traps are easy to use and favoured by larger, non-native turtles, providing a sort of selective method. No chance of drowning. Traps were easy to install further from the shore, preventing interruptions by bystanders. Varsa traps are commonly used against non-native fish. In order to avoid drowning of turtles, PET-bottles to float the trap partially were applied. Smaller turtles enter them, even without bait. It also catches fish, so the usage has to be negotiated with fishermen. 4 floating basking traps and 3 varsa traps were used over 3 year period (from March to October or in August and September) and checked every 2 or 3 days. 90 specimens removed for 2,300 EUR (Lake Feneketlen manager – FŐKERT Rt and local council ranger body – Rákosmenti Mezei Őrszolgálat).
- Effectiveness: effective: In the follow-up years the annual capture of non-native turtles dropped significantly.
- Side effects: native European pond turtles as well as native and non-native fish and crayfish bycatch.
- Humaneness: captured turtles moved and kept in the Budapest Zoo.
- Public acceptance: no public criticism, thanks to communication on keeping in captivity (Budapest Zoo).
- Dissemination: TV and online news, information boards placed at spots.

Eredmények

Brossúra és kézikönyv

Mellékletek

1st Edition

Appendices on regional conditions

A manual for the management of vertebrate invasive alien species of Union concern, incorporating animal welfare

1st Edition

Appendices on management measure assessments

A manual for the management of vertebrate invasive alien species of Union concern, incorporating animal welfare

Kezelési útmutatók

2022

Az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése

Alopochen aegyptiaca
Nilusi lúd

Elterjedés

Növekvő számú kóborló, ritka fészkelő. Először 1993 januárjában észlelték Pakson. 2008-ig rendkívül ritka kóborlónak tartották, mindössze 14 előfordulással. Azóta az ország számos területén feltűntek magányos egyedek, esetleg családok, a nyugat-európai populációk egyedei mellett feltehetően szökevények is. Főleg ősszel és télen libacsapatok között kerülnek elő, de újabban városi környezetben is egyre gyakrabban figyelik meg. 2015-ben Szakályon (Tolna megye), egy kémény tetején épült gólyafészkekben kezdtek fészkelésbe, de a gólyák meghűsítették azt. Ugyanítt a gúnárt megfigyelték 2016-ban. Első költését 2016. július 20-án észlelték a Vas megyei zsenyei kavicsbányatávon - ekkor egy párt figyeltek meg tíz fiókával. 2017-ben ugyanezen területen újra költött, azonban az állomány nagy része felszámolásra került.

Vonatkozó jogszabályok

- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásztörvényről
- 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
- 3/2001. (II. 23.) KÖM-FVM-NKOM-BM együttes rendelet az állattartásról és az állattartáshoz kapcsolódó tevékenységek működésének és fenntartásának részletes szabályairól
- 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásztörvényről szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól

Kezelési intézkedések

Az adatlapon összefoglalt információk a *Kézikönyv az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése* című kiadványból származnak (ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm), melyből további, még részletesebb információk nyerhetők a konkrét kezelési intézkedésekről, eddigi tapasztalatokról. A kézikönyvben leírt kezelési intézkedések végrehajtása előtt ajánlott azok alkalmazásának teljes körű áttekintése, beleértve a hatékonyságot, az állatok jólétére gyakorolt lehetséges hatásokat és mellékhatásokat, valamint a helyi körülmények, a rendelkezésre álló erőforrások és kapacitások figyelembevételét.

A kézikönyv használatát arra kérjük, hogy azokat a kezeléseket alkalmazzák, melyek állatjóléti szempontból a legkedvezőbbek, értelemszerűen a tagállamok saját jogszabályi körülményeit figyelembe véve, anélkül, hogy veszélyeztetnék az intézkedések hatékonyságát. Fontos, hogy az intézkedések a lehető legkisebb mértékű szenvedést okozzák az állatoknak, de figyelembe kell venni egyéb szempontokat is, mint például a költségek, igények, hasznok, a megvalósíthatóság és a közvélemény esetleges vélekedése.

Az állatjóléti hatások értékelése és kategorizálása:

	Általános hatás a jólétre (5 terület) Az intézkedés jólétre gyakorolt hatását értékeli, kivéve az állat tényleges megölését (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)			Halálozás módja Az állat életének kioltásának módszerének jóléti hatását értékeli (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)		
Kategória	Nincs hatás (0)	Enyhe – Mérsékelt hatás (1)	Súlyos – Extrém hatás (2)	Azonnali halál (nincs szenvedés) [0]	Nem azonnali halál (enyhe – mérsékelt szenvedés) [1]	Nem azonnali halál (súlyos – extrém szenvedés) [2]

Módszer	Cél	Hatékonyság és költségek	Állatjóléti hatások kategóriái	
			Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Kézi eltávolítás	Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A kézi eltávolítás csak akkor tekinthető hatékonynak, ha más módszerekkel kombinálják azokat. A madártörzsek eltávolíthatók vagy megsemmisíthetők a szaporulat csökkentése érdekében, a módszer kombinálható például az öreg madarak lelovásával. Egyes esetekben az eltávolított törzsek helyettesíthetők/kicsérélhetők áltojással, ezáltal megakadályozva egy újabb fészkelési ciklust. További részletekre van szükség a hatékonyság és a költségek tekintetében.	(1)	NA
Tojáselmozdítás	Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Az intézkedés hatékonysága elsősorban a fészkek elhelyezkedésének hozzáférhetőségétől függ. Ahhoz, hogy hatékonyan vissza tudjuk szorítani az állomány növekedését, becslések szerint a fészkek körülbelül 88%-át szükséges kezelni.	(0) – (1)	[0] – [1]
Lelövés	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A fegyverrel való vadászat széles körben használt eszköz a vadgazdálkodási ágazatban. Széles körben elterjedt, nagy távolságból ejthetőek el a madarak, a fegyvereknek pedig széles választéka áll rendelkezésre. További részletekre van szükség a hatékonyság és a költségek tekintetében, ráadásul a településeken belül fészkelő madarak esetében igen korlátozottan alkalmas ez a módszer.	(0) – (2)	[0] – [2]
Ketreccsapdák	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A ketreccsapdák használata rendkívül költséghatékony módszer, számos kiirtásra és állomány-szabályozásra irányuló programban használták már őket sikeresen. Ahol a kiirtás a cél, a legjobb a csapdákat más módszerrel kombinálva használni, hiszen bizonyosan lesznek olyan egyedek, melyek el fogják kerülni ezeket. Bár a csapdákat időről időre pótolni kell, de még így is viszonylag alacsony a költségvetés, ugyanakkor a rendszeres ellenőrzések miatt nagy emberi munkaerő igénye van.	(1)	NA
Élő csaliállatos csapdák	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Az élő csaliállatos csapdák viszonylag olcsók, a fő költségeket az elhelyezésükhöz és ellenőrzésükhöz szükséges emberi munkaerő jelenti. Nem állnak rendelkezésre széles körű tapasztalatok a hatékonyságát illetően, de például Belgiumban a nilusi lúd kisebb szaporodó állományaiiban sikerrel alkalmazták már.	(1) – (2)	NA

Köszönöm a figyelmet!

